БАРЛЫҚ ЕЛДЕРДІҢ ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БІРІГІҢДЕР!

Ленин туы

ҚК(б)П СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕКШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ ЖӘНЕ ҚК(б)П ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№ 219 (8679) 1945 жылғы 6 ноябрь Сейсенбі | Шығуына 27-жыл | Жеке саны 20 тиын

Бүкіл дүние жүзінде ұзақ уақытқа баянд бейбітшілік орнату үшін біз мемлекетімізд қуатын үнемі арттыра беруіміз керек, оны экономикалық, соғыс қуатын күшейте беруім керек, Ұлы Советтік Отанымыздың одан сайы өсіп, өркендеуі үшін, жеңуші халқымызды бақыты үшін қажырлылықпен аянбай еңбе етуіміз керек.

ҚК(б)П Орталық Комитетінің пропаганда және үгіт бөлімі

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының құрылғанына 25 жы

1945 жылғы 7 ноябрьде Советтер Одағының халықтары Ұлы Октябрь Социалистік революциясының 28 жылдығын мерекелейді.

Бұл мерекені Қазақстан еңбекшілері Қазақтың Советтік Социалистік Республиқасының құрылғанына 25 жыл толуын мерекелеу қарсаңында өткізгелі отыр.

Қазақстанның жұмысшылары, колхозшылары, интеллигенциясы өз республикасының даңқты мерекесін гитлершіл Германияға қарсы Советтер Одағы жүргізген Ұлы Отан соғысы және империалистік Жапонияға қарсы соғыс жеңіспен аяқталған жағдайда қарсы алғалы отыр. Совет халқы мен оның Қызыл Армиясы жауға қарсы жүргізілген қатты күресте өз Отанының намысын, бостандығы мен тәуелсіздігін қорғап қалды, дүние жүзінің мәдениетін неміс және жапон империализмінің қарақшылық күшінен құтқарды. Германия мен Жапонияға қарсы соғыстың толық және түпкілікті аяқталғаны ССР Одағының мемлекеттік, экономикалық-соғыстық және идиологиялық қуатының мызғымас беріктігінің нәтижесі болды, Лениннің—Сталиннің ұлы ісінің және Лениннің—Сталиннің данышпандық идеяларының салтанат құруы болды.

Қазақстан еңбекшілері күреспен, жеңіспен, өткен жолына үлкен мақтаныш сезіммен қарайды. Өзі өмір сүрген 25 жыл ішінде Советтік Қазақстан мейлінше өркендеген және алдыңғы қатарлы индустриалы-аграрлы республикалардың біріне айналды. Бұрын мұнда патриархальдық, феодальдық, капитализмге дейінгі қарым-қатынастар үстем еді. Ал Октябрь революциясы мен совет үкметінің арқасында, ұлы орыс халқының көмегі арқасында тарихи қысқа мерзім ішінде дамудың капиталистік сатысынан аттап өтіп, Қазақстанда социализм орнатылды.

Соғыстың жеңіспен аяқталып, бүкіл дүние жүзінде бейбітшілік орнатылғаны Отанымыздың соғыстық-экономикалық қуатын бұрынғыдан да жоғары сатыға көтеруге, совет халқының өмірін бұрынғыдан да дәулетті, бахытты етуге жаңадан тамаша жол ашып, ең қолайлы жағдай жасап отыр.

Міне осының бәрі Советтік Қазақстанның миллиондаған адамдарының жүрегін өзінің еліне, оның қуаттылығы мен ұлылығына деген қуаныш пен ұлы мақтаныш сезіміне, ССР Одағының азаматы болу сияқты бахыттылық сезімге бөлейді.

I. Ұлы Октябрь Социалистік революциясы қазақ халқына не берді

Большевиктер партиясы мен оның данышпан көсемдері Ленин мен Сталиннің басшылығы арқасында Ресейдің жұмысшы табы кедей шаруалармен одақтаса отырып орнатқан Ұлы Октябрь Социалис-

асыруға кірісті. Ұлттар ісі жөнінде халық комиссариаты құрылды. Оны Сталин жолдас басқарды. 1917 жылғы 3 декабрьде (20 ноябрьде) Халық Комиссарлары Советі Ресейдің барлық мұсылмандарына

II. Қазақстан совет өкметі тұсындағы жылдарда

Советтік Қазақстан өмір сүрген 25 жыл ішінде қазақ халқы Ленин—Сталин партиясының басшылығы арқасында социализм жолымен дамудың күрделі және даңқты жолынан өтті.

1921 жылғы әпрелде Владимир Ильич Ленин былай деп жазды: «РСҚСРдың картасына қараңыздаршы... Орынбордың және Омскінің оңтүстігінде, Омскінің солтүстігінде ұлан байтақ жер жатыр, оған ондаған мәдениетті ірі мемлекеттер сыйып кетер еді. Осы ұлан байтақ жердің бәрінде патриархальщина жартылай тағылық және нағыз тағылықтың өзі мекендеп отыр».

Ширек ғасыр өмір сүрген Қазақстанның бейнесі бұдан мүлдем өзгеріп кетті. Лениндік — Сталиндік индустрияландыру саясатын іске асырудың арқасында Қазақстан шығыстағы алдыңғы қатарлы индустриялы-аграрлы елге, неше алуан өнеркәсіп өнімін мол беріп тұратын елге айналды.

Сталиндік бес жылдықтар кезінде кең өрістеген өнеркәсіп құрылысы нәтижесінде Қазақстанның жерінде өндірістің түрлі тарауларының көптеген ірі өнеркәсіп орындары салынды. Олар республикамыздың сарқылмас өнеркәсіптік шикі зат байлығына, электр станциялар құрылуы үшін пайдалануға, электр қуатын өндіруге болатын орасан мол энергетикалық қорына сүйенеді.

Сталиндік үшінші бесжылдықта Қазақстанның түсті металлургиясы Советтер Одағында өндірілетін қорғасының 85 процентін, мыстың 162 процентін беретін,

бірдің, Орта Азия мен Қазақстанның аудандары жалғастырды. Совет өкметі тұсындағы жылдарда Қазақстандағы темір жолдардың ұзындығы төрт есе артып, қазір 9 мың километрге жетті. 1940 жылы Қазақстанда автомашиналардың саны революциядан бұрын бүкіл Ресейде болған машиналар санынан 27 мың машина артық болды.

Революциядан бұрын Қазақстанда электр станцияларының қуаты небары 2,5 мың киловат болатын. Ал электр қуатын өндіру жоқтың қасы еді. Сталиндік бесжылдықтар ішінде электр қуатын өндіру 150 еседен аса артты.

Партияның социалистік индустрияландыру жөніндегі сара жолын іске асыру нәтижесінде Ресейдің бұрынғы экономика жағынан артта қалған шет аймақтары болған жерлерде ірі өнеркәсіп мейлінше күшті қарқынмен өркендеді. Қазақстанның бүкіл халық шаруашылығында өнеркәсіп өнімінің үлес салмағы 1920 жылы 6,3 процент болса, ал, 1940 жылы 60 процентке жетті. 1944 жылы өнеркәсіп өнімі 1913 жылмен салыстырғанда 29 есе артты.

Екінші бесжылдықтың аяғында Қазақстан ауыл шаруашылығы басым экономика жағынан артта қалған елден индустриялы-аграрлы республикаға айналды. Мұның өзі лениндік—сталиндік ұлт саясатының зор жеңісі, Ленин-Сталиндік индустрияландыру жоспарының жеңісі— қазақ халқының зор жеңісі болды. Шығыстағы совет республикаларында өнеркәсіп орындарын жасау хажет деп Сталин жол

шаруашылығында колхоздың қоғамдық өндірісінде табысқа қол жетті.

Қазақстанда ауыл шаруашылығын коллективтендіру екінші бесжылдықтың аяғында аяқталды. Шаруалар шаруашылығының 97,5 проценті колхозға кіріп, бүкіл егіс жерінің 99,8 процентін өңдеу жұмысын өз қолына алды. Қазақстан Советтер Одағының шығыстағы күрделі астық ордасына айналды.

Жаппай коллективтендіру негізінде құлақтар мен байлар жойылды, олардың өндіріс құралдары бірлескен шаруалардың, колхоздардың қолына көшті.

Социалистік ауыл шаруашылығы өзінің алдына партия мен үкмет қойған міндеттерді ойдағыдай орындады. 1939 жылға дейін Қазақстанда егіс көлемі 6399 гектарға жетті. Совет үкметі тұсында 2276 мың гектар артты.

Совет өкметі Қазақ ССРнын ауыл шаруашылығын орасан көп машиналармен және ауыл шаруашылығының құрал-жабдықтарымен қаруландырды.

Қазақстанда 363 машина-трактор станциясы, 300 машина трактор мастерскойы, 16 жөндеу-механика заводы ұйымдастырылған. Колхоздар мен совхоздардың егіс даласында 25 мыңдай трактор, 12 мың комбайн істеген. Бұлардан басқа да ауыл шаруашылығының мыңдаған күрделі және жай машиналары істейді.

Ауыл шаруашылық жұмыстарын механизациялау ісінің мейлінше күшеюінің арқасында, дұрыс ауыспалы егісті қолдану, қазіргі заманның экономикалық ғылымдарының табыстарын қолдану арқасында колхоз және совхоз даласында егін өнімі артты.

бар. Қазақ Республикасы бюджетіні процентке жуығы халық-ағарту жұмы на жұмсалады.

Қазақ халқы жұмысшылар мен ша лардан өзінің интеллигенциясын ө олар қазір халық шаруашылығы мен дениеттің барлық саласында орасан игілікті жұмыстар істеп келеді. Рес ликаның жоғары дәрежелі мекте мен техникумдары қазақтан 1500дев там маман даярлап шығарды. 1932 лы Қазақстанда ССРО Одағы ғылым демиясының филиалы құрылды. Оны логия-минеорология ғылымдарының д ры, ССР Одағы Ғылым Академиясы мүше-корреспонденті Сәтбаев жолдас қарады. ССР Одағы Ғылым Академи вың Қазақ Филиалы шын мәнінде публиканың ғылми орталығы. Ол мы ған ғалымдар мен ғылми қызметкерле ғылми жұмыстарын бір ізге салып рады.

ССР Одағы Халық Комиссарлары С тінің қаулысына сәйкес ССР Одағы лым Академиясының Қазақ филиалы йыл Қазақ ССРның Ғылым Академия айналдырылады. Мұның өзі Совет і тұсында алға басудың асқар бел іе Қазақстанда бесжыл ішінде ғылым зор табыстарға жетіп, өркендегенінің ғы бір айқын белгісі болып табылад

Марксизм— Ленинизм классикте көп шығармалары, орыс және дүние зі көркем әдебиеті классиктерінің шығармалары қазақ тіліне аудары 1940 жылдан 1945 жылға дейінгі жылдың ішінде қазақтың біріккен ба сы 2153 кітап шығарды. Оның і 1349 кітап қазақ тілінде шықты.

...ң арта қалған және езілген шет аймақтарының бірі болатын.

Октябрь революциясына дейін қазақ ауылында патриархальдық-феодальдық қарым-қатынас, көшпенділік тұрмыс үстем болып келді. Жерді иемденіп, қазақ еңбекшілерін рахымсыз қанау мақсатында патриархальдық-рулық қалдықтарды кеңінен пайдаланды. Ресейдің шет аймақтарының еңбекшілері байдың қысымымен қатар, патша үкметінің ұлттық-отарлық қысымын көрді. Орыс халқы, оның алдыңғы қатарлы өкілдері әр қашан шет аймақтардағы езілген халықтардың мүдделерін қорғап отырды.

Ленин—Сталин партиясы Ресейдің барлық халықтары еңбекшілерінің азаттық күресін басқарып, оларды революцияшыл орыс пролетариатының төңірегіне топтандырып отырды. Орыстың жұмысшыларымен, шаруаларымен бірге Казакстанның халық бұхарасы 1905—1907 жылдардағы орыстың бірінші революциясы кезінде Қазақстанда болған саяси ереуілдер мен демонстрацияларға белсене катысты.

1917 жылғы 25 октябрьде (7 ноябрьде) Петроградтың революцияшыл жұмысшылары, солдаттары мен матростары Ленин мен Сталиннің басшылығы аркасында қарулы көтеріліс жасап, буржуазиялық уақытша үкметті құлатты, сөйтіп совет өкметін орнатты. Адамзат тарихында жаңа дәуір—Ұлы Социалистік революция дәуірі басталды.

Совет өкметінің алғашқы Декреттерінің өзі—бітім жөніндегі, жер жөніндегі Декреттері, Ресей халықтарының правосы туралы Декларация, совет өкметінің Ресейдің шығысындағы мұсылмандарға арнаған Үндеуі «бұхара арасында шын мәнісінде революциялық жігерді тасытты». 1917 жылғы октябрь революциясының жеңіп шығуы жөнінде жетекшілік бел атқарған ұлы орыс халқы өзі үшін және еліміздің баска да барлық халықтары үшін бостандық орнатты.

Петроградта пролетариат революциясының жеңгені туралы хабар бүкіл Қазақстанға лезде тарады.

1917 жылғы октябрьден 1918 жылғы мартқа дейінгі кезең—еліміздің ұлан байтақ жерінде, оның ішінде Казакстанға совет өкметі салтанат құрған кез болды. 1918 жылғы мартта совет өкметі бүкіл Қазақстан жерінде жеңіп шықты.

Ұлы Октябрь Социалистік революциясы ұлттық езуді бір жолата жойып, бұрынғы Ресей империясының жерін мекендеген барлық халықтардың правосы тең деп жариялады. Қазақ халқы жаңа, еркін өмірге жетті. Большевиктер партиясы Ұлы Октябрь Социалистік революциясы жеңген алғашқы күндерден бастап өзінің ұлт мәселесі жөніндегі программасын іске халықтардың праволары сыяқты, сіздердің де праволарыңызды қорғайтындығын біліңіз».

Данышпан көсеміміз Ленин мен Сталин бастаған большевиктер партиясы шет аймақтардағы ұлттар еңбекшілерінің ұлттық езілу қалдықтарын жою, ол еңбекшілерді революцияшыл ету оларды совет өкметі орындарының төңірегіне топтастыру жөнінде, сол сыяқты ұлттық автономия деп бет бүркеп Қазақстанды советтік Ресейден бөліп әкетуге тырысқан буржуазияшыл ұлтшыларды— «алашордашыларды» әшкерелеу жөнінде жұмыс істеді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасын құруға орасан зор саяси маңыз бере отырып, Сталин жолдас Советтердің құрылтай съезін шақыру комиссиясын құру жөнінде нұсқау берді.

Большевиктердің басшылығы арқасында Қазақстан Советтерінің съезін шақыруға әзірлік жұмысы колға алынды. Бұл съезд Қазақстанның автономиясын жариялауға тиіс еді. Бірақ шетел басқыншылығы, соғыс басқыншылығы және азамат соғысы басталып, ол Қазақстанның едәуір бөлегін қамтып, құрылтай съезін шақыру мерзімін бір аз кейінге ығыстырды. Солай бола тұрса да, Қазақстанда советтік автономия орнату жөніндегі әзірлік жұмыстары тоқтатылған жоқ.

1919 жылдың аяқ кезінде Қызыл Армияның күшімен, қазақ халқының белсене қатысуымен, В. В. Куйбышевтің және М. В. Фрунзенің басшылығымен ел аузында жыр болған дивизия начальнигі В. И. Чапаевтың және комиссар Фурмановтың қатысуымен колчакшылар біржолата талқандалды. Бүкіл қазақ даласында Советтердің Қызыл Туы тағы желбіреді. Ленин—Сталин партиясының басшылығы арқасында, ұлы орыс халқының көмегі арқасында Қазақстан еңбекшілері казақтың бұғанасы қатпаған жас республикасын сақтап қалды.

1920 жылғы 4 октябрьде Орынборда Қырғыздың (Қазақтың) Советтік Социалистік Республикасы Советтерінің тұңғыш құрылтай съезі ашылды. Ол большевиктер партиясының идеялық басшылығымен өтті. Съездің Құрметті Президиумына Ленин—Сталин, Калинин жолдастар сайланды. Бұл Советтер съезі «КАССР еңбекшілері правосының декларациясын» қабылдап, КАССР жұмысшылары мен қызыл әскер депутаттары Советтерінің республикасы болғанын, «КАССР РСФСРға—Совет Республикаларының ерікті құрама одағына автономиялы мүше болып кіретінін» салтанатпен жариялады. Сонымен қатар, Советтердің тұңғыш съезі қазақ халқының ұлттық және әлеуметтік азаттық жолындағы күресінің аса маңызды кезеңін аяқтады.

артты.

Қазақстанда орасан мол темір кені қорына сүйенген қара металлургия жасалды. Темір кенінің қоры неше жүз миллион тонналап саналады. Марганец кені мен хромит кенінің қоры да орасан мол.

Сталин жолдастың бастауымен, оның нұсқауы бойынша, Қазақстан еңбекшілерінің күшімен Советтер Одағының үшінші көмір ордасы—социалистік Қарағанды жасалды. Ол Отан соғысы кезінде ерекше маңызды орын алды. Қарағанды көмір бассейні елімізге күн сайын сан мың тонналаған көмір беріп отырды. Соғыс жылдарында мұнда көмір шығару мөлшері екі есеге жуық артты. 1920 жылға қарағанда 1944 жылы көмір 138 есе артық шығарылды.

Халық шаруашылығы мен Қызыл Армияның керегіне Қазақстанда мұнайды мейлінше көп шығару хажет болды. Ескі Ембі революциядан бұрынғы кездің өзінде-ақ белгілі болатын. Бірақ оны өндірістік жағынан пайдаланудың дәрежесі өте төмен болатын. Мысалы, 1917 жылы мұнда небары 1000 тонна ғана мұнай шығарылған.

Совет өкметі тұсындағы жылдарда жарты миллион шаршы километрден де артығырақ көлемдегі жерде жүздеген мұнай скважиналары, ондаған промыселдар орнатылды. Мұнайдың бәрі дерлік қазіргі заманның техникасының күшімен—насостар мен, компрестер мен, газелипталармен шығарылатын болды.

Соғыс кезінде мұнай шығарудың мөлшері 1940 жылға қарағанда алтының біріндей өсті.

Совет өкметі тұсында Қазақстанда шикізат қоры мол химия өнеркәсібі жасалды.

Совет үкметі тұсындағы жылдарда Қазақстанның жеңіл және тамақ өнеркәсібі мейлінше өркендеді. Совет үкметі тұсында салынған Семейдің ет комбинаты, Гурьевтің балық-консерв комбинаты сыяқты кәсіп орындары жыл сайын он-он миллиондаған банк консерві шығарады. Мерке, Талдықорған, Жамбыл және Алматы қант заводтары жылына неше жүз мың пұттан қант шығарады.

Жеңіл және тоқыма өнеркәсіптері өркендеді. Мақта тазарту өнеркәсібінің жалпы өнімінің өзі 1913 жылғы өніммен салыстырғанда 64 есе артты.

Социалистік құрлыс жылдарында Қазақстанда темір жол құрлысы кең өрістетілді. Бұл құрлыстың көлемі жағынан Қазақ ССР баска республикалардың ішінде бірінші орын алды. Сталин жолдастың бастауымен салынған ұзындығы 2 мың километрдей Түркстан-Сібір темір жолы сыяқты ірі жол экономика жағынан бірімен-бірі байланысты болуын тілеген Сі...

...олғанының арқасында ғана жетті.

Елімізді, оның ішінде Қазақстанды индустрияландыру сыякты тарихи міндет шешілді. Бұған партияның сара жолын берік іске асырып, партия мен халықтың жауларына қарсы. социалистік индустрияландырудың жаулары троцкийшіл—бухариншіл опасыздарға, отанын сатқандарға қарсы, олардың құйыршықтары контрреволюцияшыл буржуазиялық ұлтшыларға қарсы, аяусыз күрес арқылы ғана қолымыз жетті.

Совет үкметі тұсындағы жылдарда, әсресе Сталиндік бесжылдықтар кезінде қазақстанда жұмысшы табы жасалды.

Революциядан бұрын Казакстанның ірі өнеркәсібінде көп дегенде 20 мың жұмысшы істеген. Қазақтан шыққан маман жұмысшы жоқ дерлік еді.

Бірінші бесжылдықтың аяғында Қазақстанның барлық өнеркәсібіндегі жұмысшылар саны 600 мың адамға жетті. Оның ішінде 232 мың адам қазақ болды. Қазақ халқының өз ішінен өндірістік-техникалық интеллигенция өсіп жетілді. Олардың таңдаулылары қазір көптеген кәсіп орындарын, цехтарды, шахталар мен кендерді басқарады.

Өнеркәсібі және жұмысшы табы өсумен қатар, жаңадан индустриялық орталықтар жасалумен қатар, қалалардың, жұмысшы поселкелерінің саны тез көбейді. Бұлар қазақ халқының саяси және мәдени өмірінің орталықтарына айналды. Бұл жылдар ішінде Казақстанда жаңадан 9 қала, 103 жұмысшы поселкасы салынды. Қалалардың бейнесі мүлдем өзгерді. Жаңадан жүздеген көп этажды үйлер, тас төселген, асфальтталған жаңа көшелер салынды. Республикада кала халқының саны көп өсті.

* * *

Ауыл шаруашылығын коллективтендіру, оны социалистік жолмен қайта құру, партия мен совет үкметі саясатының ұлы жеңісі болды. Өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығында социализмнің жеңгені ССР Одағы халық шаруашылығының мейлінше өркендей беруіне берік негіз болды, Советтік мемлекетіміздің соғыстық-экономикалық қуатын ныгайта берді.

Партияның коллективтендіру жөніндегі саясатының іске асырылуы Қазақстанда орасан зор нәтиже берді, бұрын өте артта калған ауыл шаруашылығының атам заманғы нашар техникасын колданған, көшпенді және жартылай көшпенді қазақ шаруашылығының жаңадан өркендеуіне жол ашты.

Шиеленіскен тап күресі үстінде, БК(б)П Орталық Комитетінің, Орталық Үкметтің басшылығы арқасында, ұлы орыс халқының көмегі арқасында ауыл ...

...ғұрлым көп бергелі отыр. Бұл сыякты мемлекеттік аса маңызды міндет быйыл өткен жылдардағыдан анағұрлым ұйымшылдықпен, анағұрлым жақсы орындалып келеді.

Егін шаруашылығын өркендетумен қатар, Қазақстандағы социалистік ауыл шаруашылығының ең маңызды саласы—мал шаруашылығы да мықтап өркендеді. Сталин жолдас Қазақстанды еліміздің шығыстағы негізгі мал шаруашылығы базасы деп атады.

Мал шаруашылығының құлдырап төмен кетуі, коллективтендірудің алғашқы жылдарында мал санының азаюы сыякты ауыр жылдардан кейін, БК(б)П Орталық Комитеті мен Совет Үкметінің қолданған шаралары арқасында, республикамызға зор көмек көрсету арқасында, малшы колхозшылардың жанқыярлық жұмысы арқасында Қазақстанның мал шаруашылығы кемшіліктердің бәрінен айығып, ойдағыдай өркендеу жолына түсті.

Соңғы жылдарда мал саны үздіксіз артып, мал шаруашылығын өркендетудің мемлекеттік жоспары орындалып келеді. Тіпті соғыс жылдарының өзінде, мемлекетке ет тапсыру мөлшері анағұрлым артқанына қарамастан, мал саны үздіксіз көбейіп отырды. Бұл уақыт ішінде колхоздарда қой мен ешкі саны біржарым есеге жуық артты. 1944 жылы республикамызда мал саны 692 мыңдай артты. 1946 жылдың аяғында мал саны 1944 жылмен салыстырғанда 5 миллион бас артуға тиіс.

Қазақ Республикасы өз халқының сан ғасырдан бергі артта қалғандығын жою жөнінде зор табысқа жетті. Большевиктер партиясының және совет үкметінің данышпандық саясаты арқасында бұрын соңды болып көрмеген қысқа мерзім ішінде бүкіл еліміздегі сыякты Қазақстанда да шын мәнісінде мәдени революция жасалды.

Революциядан бұрынғы Қазақстанда халықтың тек 2,6 проценті ғана сауатты болатын. Қазір сауатсыздық толық жойылды деуге болады. Республиканың бастауыш және орта мектептерінде оқушылардың саны 700 мыңға жетті. Оның ішінде 220 мың қазақ балалары. Қазақстанда 5066 бастауыш мектеп, 1811 жеті жылдық мектеп, 858 орта мектеп бар, бұларда 40 мыңдай оқытушы істейді. Революциядан бұрынғы қазақстанда бірде-бір жоғары дәрежелі мектеп болмаған. Ал, қазір Қазақ ССРның жоғарғы дәрежелі 22 мектебі бар, онда 11 мыңдай студент оқыйды, оның ішінде 2,5 мыңдайы қазақтар. Жоғары дәрежелі мектептермен қатар, республикамызда 59 ауыл шаруашылық мектебі және 87 техникум ...

ра және драма көркем өнері рев...
дан бұрын қазақтар арасында му...
майтын еді. Қазір Қазақстанда 4...
бар. Оның ішінде 21 қазақ театр...
Республиканың театрларының са...
орыстың және қазақтың, Батыс...
драматургтері мен композиторл...
опералары мен пьессалары...
отырады.

Қазақтың ұлттық әдебиеті ө...
Отан соғысы кезінде Қазақстанн...
зушылары, ақындары, драматург...
ңадан көп шығармалар жазды. О...
уірін майдандағылар жазды.

Қазақстанда кино мейлінше ө...
400 кино орны қалалардың, пос...
мен ауылдардың еңбекшілеріне к...
мін көрсетіп отырады.

* * *

Совет өкметі қазақ әйелдерін ...
азат етті, оның саяси және мәден...
нан өсуіне, еліміздің саяси, ө...
және мәдени тіршілігіне белсене ...
на керекті жағдайдың бәрін ...
Бұрын езілген, еріксіз болған, с...
қалған қазақ әйелі қазір республ...
мемлекеттік, қоғамдық жұмысына...
қатысып, халық шаруашылығын...
ғамдық-саяси өмірдің барлық са...
еркектермен бірдей басшылық жұ...
қарып келеді, 61 әйел, оның ішін...
қазақ әйелі ССР Одағы Жоғарғы С...
депутаттығына және Қазақ ССР Ж...
Советінің депутаттығына сайланд...

* * *

Совет өкметі тұсында қалың бұх...
әл-ауқаты үнемі жақсарып, мемл...
әлеуметтік-мәдениет жұмыстарына...
қаржысы артумен келді.

Қазақстанда жұмысшылар мен...
шілердің саны қазір миллионға...
1926 жылмен салыстырғанда жұ...
лардың, қызметшілердің еңбек...
он есеге жуық өсті.

Қазақстан шаруаларының жағда...
гізінен өзгерді. Колхоз құрылысын...
ңуі арқасында қазақ шаруалары ф...
дар мен байлардың, кулактардың...
уынан құтылды. Ашаршылықты,...
жұмыссыздықты жою, деревняда ...
лықты жою—еңбекшілердің әл-аух...
дайындағы тарихи табыс болды. «...
табысты барып тұрған демократ...
деген буржуазиялық елдердің жұм...
лары мен шаруалары да арман...
майды». (Сталин).

Біздің елімізде Октябрь революци...
бергі жерде болған ұлы өзгерістер...
дік Конституцияда—жеңген со...
және совет демократиясы конст...
сында айқын бейнеленді. Конст...
халықтардың социализм жолы...

(Жалғасы 2-бетте).

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының құрылғанына 25 жыл

(Соңы. Басы 1-бетте).

Үреске қолы жеткен ұлы жеңістерін аянды етті, сөйтіп халықтың еңбек ету, ынығып дем алу, оқып білім алу карайғанда, сол сыяқты ауырған және еңбекке жарамаған жағдайларда материалық жағынан қамсыздану сыяқты хажеті правосын қамтамасыз етті. Мұндай раволар бүкіл дүние жүзінде тек совет емлекетінің халықтарында ғана бар.

Совет өкметі тұсындағы жылдарда емлекетіміздің халықтары арасындағы рым-қатынаста үлкен өзгеріс болды. еннидік—Сталиндік данышпандық ұлт иясаты көп ұлтты Советтер Одағы халықтарының достығын күшейтіп, нығайты. Советтер Одағының халықтары бірі-бірі мықтап сенетін болды, өзінің дағыры мен мүддесінің ортақ екенін терең үсінетін болды. Бұрынғы кезде патша кметі және Ресей империясының канауы таптары қаса қана өршітіп келген лықтар арасындағы сенімсіздік және а ауыздық мәңгі жойылды.

Әсресе, қазақ халқының ұлы орыс халмен ұлы достығы ерекше зор, оған ғысы да зор. Ұлы орыс халқы қазақ лқын қайта өркендетіп, гүлдендіру ісіне ілікті ықпалын тигізіп, достық көмегін рсетеді.

Советтер Одағының басқа барлық халқтары сыяқты казақ халқы да орыс лқынан үйреніп, майдандағы, еңбектегі лік істерде оған еліктеп отыруды абйлы іс деп санады. Казақ халқы Совет Одағының туысқан дос халықтарың лайықты мүшесі бола білді. Мұны мақтан етеді.

Казақтың Советтік Социалистік Республикасы 25 жыл ішінде даму жөнінен ндай зор табыстарға жеткені елімізде циалистік революцияның және совет өкінің жеңгендігінің арқасы.

Казақстанның мұндай бұрын-соңғы ып көрмеген табысқа жетіп, барлық ынан өркендегені партиямыздың Ленидік—Сталиндік саясатының мүлтіксіз не берік іске асырылғандығының арқа БК(б)П Орталық Комитеті мен Одақ Совет Үкметі тарапынан Казакстанға лық жағынан орасан зор көмек берілдігінің арқасы.

Қазақстанның ұлы жеңістерге жеткені ақ халқы, Казакстан еңбекшілері сп экономикалық және мәдениет құрсы жөнінде партия жүргізген маңызды

регіне, ұлы Сталиннің төңірегіне берік топтанып, олардың басшылығы арқасында сеніммен ілгері басты, жанаймай еңбек етіп, Лениннің—Сталиннің данышпандық идеяларын іске асырып отырды.

БК(б)П Орталық Комитетінің және оның көсемі Сталин жолдастың басшылығы арқасында Қазақстанның коммунистік большевиктер партиясы өсіп, жетілді. Ол барлық күшін партия мен үкметтің нұсқауларын орындауға жұмсады, елімізді индустрияландыру және коллективтендіру жылдарында Сталин жолдас алға қойған міндеттерді, сол сыяқты гитлершіл Германияға қарсы Ұлы Отан соғысы жылдарында және империалистік Жапонияға қарсы соғыс кезінде Сталин жолдас алға қойған міндеттерді орындауға жұмылдырып отырды.

Партияның сара жолын іске асыру үшін күресе отырып, партияда бар және партияда жоқ большевиктерді БК(б)П Орталық Комитетінің, Совет Үкметінің және Сталин жолдастың төңірегіне топтандыра отырып, Қазақстанның Коммунистік (большевиктер) Партиясы өзінің бұхарамен байланысын нығайтты, олардың Қазақ ССР халық шаруашылығын, ғылымы мен мәдениетін өркендету жолындағы күресін басқарды.

Өнеркәсібінің қызу өркендеуі, Қазақстанда күшті жұмысшы табы жасалуы, ауыл шаруашылығының социалистік жолмен қайта құрылуы, халық бұхарасы арасында коммунист партиясының беделі орасан зор артқаны партия қатарын жұмысшы табының, колхозшы шаруаның, интеллигенцияның таңдаулы бөлегі есебінен өсіріп отыруға үлкен негіз болды.

Қазақ ССРы ұйымдастырылғаннан бергі жердегі 25 жыл ішінде партия ұйымының қатарындағы коммунистер саны бес есеге жақын артты.

Қазақстан большевиктері республиканың 25 жылдығына бірлігі, ынтымағы берік, Бүкілодақтық Коммунист (большевиктер) Партиясының Лениндік—Сталиндік Орталық Комитетінің төңірегіне, оның данышпан көсемі Сталин жолдастың төңірегіне берік топтанған ұйым болып келгелі отыр.

Халық шаруашылығы мен транспортты калпына келтіру және өркендету программасын іске асыру күресінде, халық шаруашылығының, ғылым мен мәдениеттің

күшейе түсті. Қарағандының кеншілері көмір шығаруды 1940 жылғыдан екі есе дерлік, Ембі мұнайшылары мұнай шығаруды көбейтті. Түсті металлдар өнеркәсібінің жұмысшылары, инженерлері мен техниктері тазартылмаған мыс өнімін соғыстан бұрынғы жылғыдан екі есе, мыс рудасының өнімін 2,5 еседен аса, сирек кездесетін металлдар өнімін 6 есеге жуық арттырды. Соғыс жылдарында Бүкілодақтық социалистік жарыста республикамыздың көптеген алдыңғы қатарлы өнеркәсіп орындарына, оның ішінде Балхаш мыс заводына, Жезқазған рудниктеріне, Қарағандының жеке шахталарына, Ескене промыселіне және басқа ондаған кәсіп орындарына Мемлекеттік Қорғау Комитетінің ауыспалы Қызыл Тулары сан рет берілді.

Отан Қорғау заказдарын орындаумен қатар, республикамыздың өнеркәсібі соғыс кезінде көпшілік қолды товарлар жасауды көбейтті. Былғары аяқ киім өндірісі 36 процент, пима 50 процент, жергілікті тұз өнімі 7 процент артты. Бұл уақыттың ішінде жергілікті республикалық өнеркәсіптің барлық өнімі 2,5 есе, кооперация өнеркәсібінің өнімі 85 процент артты.

Жұмысшылардың, жұмысшы әйелдердің, инженерлер мен техниктердің соғыс кезіндегі еңбегіне үкмет зор баға беріп, оларды наградтады.

Қазақстанның темір жолдары халық шаруашылығына керекті жүктер мен соғыс жүктерін тасу міндетін ойдағыдай орындады. 1941—1945 жылдарда бірсыпра жаңа темір жолдар қатарға қосылды. Республикамыздағы темір жолдардың қызметкерлері Советтер Одағының сан миллиондаған жолшыларымен бірге, соғыс кезінде аянбай еңбек етті. Совет Үкметі олардың жанқиярлық еңбегіне зор баға берді. Соғыс кезінде 600ден аса темір жолшы ордендермен, медальдармен наградталды. Түрксибке, Қарағанды темір жолына және Казақстандағы басқа темір жолдардың кейбір бөлімдеріне 13 рет Мемлекеттік Қорғау Комитетінің ауыспалы Қызыл Туы берілді.

Ұлы Отан соғысы кезінде Қазақстанның ауыл шаруашылығы да онан әрі өркендей берді. Майдан мен елімізді астықпен, етпен, сүтпен, маймен, овощьпен, жүнмен, мақтамен, техникалық егістермен жабдықтау ісінде алға қойылған

Колхоз еңбекшілері, совхоздар мен МТСтардың жұмысшылары және мамандары асқан отаншылдық көрсетті, өздерінің азаматтық борышын жақсы ұғынды. Соғыс кезінде, армияға шақырылуы себепті жұмысқа жарамды адамдардың көп кемігеніне, тракторлар мен жұмыс малдарының бірсыпрасы соғыс хажетіне алынғанына қарамастан, өндіріс кеміген жоқ, қайта онан әрі арта түсті.

Колхоздар мен совхоздар 1944 жылы мемлекетке астықты 1943 жылғыдан 18,4 миллион пұт, кант қызылшасын 560 мың центнер, мақтаны 150 мың центнер, овощьты 70 мың центнер артық тапсырды. Соғыс жылдарында мемлекетке және Қызыл Армия қорына мал соғысқа дейінгіден екі еседен артық тапсырылды. Республикамызда сиыыр малы 20,9 процент, қой 47 процент көбейді. Республикамызда орта есеппен колхоз фермаларының әрқайсысында мал 650 бас көбейді.

Қазақ ССРның даңқты 25 жылдығы атындағы социалистік жарыста көп колхоздар мен совхоздар алдыңғылар қатарына қосылды Мал шаруашылығын өркендетудің мемлекеттік жоспарын Қазақстанның колхоздары быйыл 1 сентябрьге дейін сыйыр малы жөнінде 103,8 процент, қой мен ешкі жөнінде 113,1 процент, жылқы жөнінде 103,9 процент, түйе жөнінде 106 процент орындады.

Жұмысшылармен, колхозшылармен бірге, республикамыздың совет интеллигенциясы да жанқиярлықпен еңбек етті. Өздерінің барлық күші мен білімін сүйікті отанымыздың игілікті жолына, социалистік мемлекетіміздің жауларын жеңу жолына жұмсады.

Республикамыздың еңбекшілері неміс басқыншылар талқандаған аудандардың және қалалардың шаруашылығын калпына келтіруге зор көмек көрсетуде. Азат етілген аудандарға жүздеген тракторлар, мыңдаған ауыл шаруашылық машиналары, жүздеген тракторшылар, комбайншылар, өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығының және басқа маман қызметкерлері жіберілді. Колхоздар мен колхозшылар азат етілген аудандарға көмекке өздерінің шаруашылықтарынан жарты миллионнан аса мал берді.

Ұлы Отан соғысы жылдарында кол жеткен табыстарға қазақ халқы БК(б)П Орталық Комитетінің Совет Үкметінің

Рур—герман империализмінің өнеркәсіп базасы

Үш мемлекеттің Берлин конференциясы қарақшы герман империализмінің өнеркәсіп базасын жоюдың егжей-тегжейлі жоспарын белгіледі.

Германия шапқыншылығының күшеюіне тығыз байланысты болып келген Рур және Рурдағы соғыс өнеркәсібі шын мәнінде Германия соғыс өнеркәсібінің негізгі таянышы болып есептелетін. Москвада Бүкіл Одақтық лекция бюросы ұйымдастырған профессор Л. Я. Зиманның лекциясы неміс империализмінің осы өнеркәсіп базасына арналды.

Дүние жүзілік екінші соғыс алдында Германияның ауыр өнеркәсібінің үштен бірі, кен өнеркәсібінің жартыдан артығы, қара металлургиясының төрттен үші осы Рурда болатын. Рур өнеркәсібінде 2,5 миллионнан аса жұмысшы, оның ішінде 1,5 миллион металшылар мен кеншілер жұмыс істеді. Германияның бүкіл темір жол тасымалының үштен бірі, ішкі су жолдарындағы тасымалдың бестен екісі Рур өлкесінікі болатын.

Европадағы ең мол Рур тас көмірі Рур өнеркәсібінің күшеюіне негіз болды. Рур өлкесінің өте қолайлы географиялық жағдайы—Европаның кеме жүзетін және суы қатпайтын ең үлкен өзендердің бірі—Рейн үстінде болуы Рурдың өркендеуіне зор себеп болды. Мұнымен бірге Рур—жер бетіндегі жолдардың үлкен торабы.

Дүние жүзілік екінші соғыстың карсаңында Рур 120 миллион тоннадан аса көмір, қоңыр көмірмен бірге 150 миллион тоннадай көмір беріп келді. Рур өлкесі көмір өнімі жағынан дүние жүзінде екінші орын (АҚШтағы Питсбург ауданынан кейін), кокс айыру жағынан (34 миллион тонна) бірінші орын алып келді. Рурдың кокс өнеркәсібі домна өндірісін отынмен қамтамасыз етіп қана қоймай, оның үстіне бірсыпра химия өндірістерінің өркендеуіне негіз болды. Рурдың химия өнеркәсіп орындары әр-алуан өнім: анил бояулары және уландырғыш заттар, аммияк және жасамалы жанар май, жарылғыш заттар, пластмассы жасап шығаратын.

Дүние жүзілік екінші соғыс алдында Рур өлкесінің металлургиясы 13 миллион тонна шойын, 16 миллион тонна болат беріп келді. Бүкіл дүние жүзілік металлургияда Рур екінші орын алды. Соғысқа дейін және соғыс кезінде Рур металлургиясы көбінесе Швеция, Лотарингия және Испания рудалары негізінде жұмыс істеді.

Рурдың металл өңдейтін машина жасай

өнеркәсіп иелері де онан мол сыбаға алды.

Рур өнеркәсібінің шонжарлары Германияның ең үлкен банктерімен тығыз байланысты болды, тек Рурдың өзінде ғана емес, онан басқа жерлерде де белсенділікті күшейтті. Германияның экономикалық және саяси тұрмысында олардың беделі жыл санап күшейе берді. Круппен қатар Рурдың ауыр өнеркәсібінде Гельзенкирхен кен өнеркәсібі қоғамының иесі—Тиссен және Германияның екінші бір металлургия концерні—Люксимбург қоғамының иесі Стинес зор орын алды. Герман империализмінің көкжалдарының бірі, «тас көмір өндірісінің Бисмаркі» деп аталған Кирдорф көмір синдикатын ұйымдастырды.

Крупп және басқа қару-жарақ өнеркәсібінің иелері дүние жүзілік бірінші соғысты даярлауға және бұл соғысты бастауға көп көмек көрсетті. Рур шонжарлары ол кезде қару-жарақ жасап беріп, орасан көп пайда түсірді.

1918 жылы Германия армиясы жеңілді. Круппің зеңбіректері де, Рур өнеркәсіп иелері жасап берген неше түрлі қару-жарақ та, улы газдар да герман армиясын аман алып қала алмады.

Версаль шарты Германияның соғыс өнеркәсібін шағындау тәртібін белгіледі, бірақ ол Германияның соғыс өнеркәсібін жоймады, оның қайтадан көтерілуіне жол қалдырды. Крупп заводтары паровоздар, вагондар, двигательдер, ауыл шаруашылық және есеп машиналарын жасай бастады. Ал, Крупп заводтары соғыс өндірісін ішін-ара «ашық» ішінара астыртын сақтап қалды, мұнымен бірге соғыс өндірісіне көшуге даярлана берді. Германияның өнеркәсіп иелері өздерінің соғыс жөніндегі жұмыстарын ішінара шет елдерге көшірді.

Германияның саяси өмірінде Рур шонжарларының маңызы бұрынғысынша зор болды. Крупп пен Тиссен, Флик пен Клекнер, Кирдоров пен Феглер, Кельн банкирі Шредер—олардың бәрі де фашист қанішерлермен тығыз байланысты болды. Оларды асырап отырды. Гитлер бандасының Германияда мемлекет билігін басып алуына көмектесті. Гитлершілдер, Монополиялы капиталдың агенттері ретінде өкіметті колға алды.

Фашистік топ Рурдағы және Германияның басқа жерлеріндегі соғыс өнеркәсібін қауырт күшейте бастады. Рурда ауыр

еттер Одағының басқа халықтарыұлдары мен қыздарының қатарында, социалистік мемлекеттің бостанмен тәуелсіздігін жаулардан сақтап үшін Советтік Қазақстанның еңбек і таңдаулы ұлдары мен қыздарын нға аттандырды.

ет жерінде гитлершіл басқыншылар алың қолын талқандау басталған а үшін жүргізілген қанды ұрыс- Алматыда құрылған, генерал-майор лов бастаған 8-гвардия дивизиясы даңққа бөленді. Бұл дивизияның жауынгерлерінің теңдесі жоқ ерлігін дүние жүзі біледі.

ақстанда ұйымдастырылған тағы дивизияға неміс басқыншыларға ұрыстарда ерлік, табандылық, тәрік, ұйымшылдық көрсеткені үшін, адамдарының қаһармандығы үшін ія атағы берілді.

ақ халқы, Қазақстанның жауынгерзінің ұлы социалистік Отанына лақалынды жауынгерлер болып шықҚазақстанның көптеген ұлдары мен рына неміс-фашист басқыншыларға күреске жүректілік, ерлік, табан, қаһармандық көрсеткені үшін Үкметі наградтар берді. Он мыңда жауынгерлер мен офицерлер орден, медальдармен наградталды. Оның 40 мыңнан аса қазақ бар. 330 гермен офицерге Советтер Одағыатыры деген ардақты атақ берді. ішінде 91 қазақ бар.

ақстан еңбекшілері Советтер Одаң Батыры деген атақты екі рет алінің жерлестері Сергей Луганскийді, г Бигелдиновты, Иван Павловты Беданы тағы басқа жүздеген батырын мақтан етеді.

Одағының басқа халықтарының гергерлері сияқты, қазақ жауынгер жаппай ерлік көрсетуінің қайнар жалынды совет отаншылдығы, состік отанға деген сүйіспеншілік, евиктер партиясына, Ұлы Сталинге берілгендік болды.

ақстанның ұлдары мен қыздарының істерін халқымыз хұрметтен мәңгі сақтайды.

ет өкметі маркшіл—лениншіл ұлт рын даярлауға барлық жағдайды ды. Соғыс кезінде ұлт соғыс кадр командирлер өсті. Отан соғысында халқы арасынан талантты командир шықты. Олардың арасында генеайор Шәкір Жексенбаев, гвардия ник Бауыржан Момышұлы және жүздеген офицерлер бар.

анияға қарсы Ұлы Отан соғысы рында және Жапонияға қарсы соезінде Қазақстан Қызыл Армияның және Совет Мемлекетінің қару-жарақ ордасының бірі болды.

Партияның, совет үкметінің және Сталин жолдастың нұсқауларын орындай отырып, Қазақстанның Коммунистік (большевиктер) Партиясы, Қазақ ССР Халық Комиссарлары Советі барлық жұмысты соғысқа бейімдеді, еңбекшілерді жанқиярлық еңбекке жұмылдырды, Қазақстанның барлық күші мен байлығын совет мемлекетін қорғау, Батыс пен Шығыстағы шапқыншыларды талқандау жолына пайдаланды. Халқымыздың барлық күші «Барлығы майдан үшін, барлығы жеңіс үшін» ұранын орындауға бағытталды.

Қазақстанның еңбекшілері соғыстың бас кезінде Сталин жолдасқа, неміс империалистерін біржолата талқандап, жеңіске жеткенге дейін жауынгерлік вахтада тұруға серт берді. Республикамыздың жұмысшылары мен жұмысшы әйелдері, колхозшылары мен колхозшы әйелдері, интеллигенциясы бұл сертін толық орындады. ССР Одағының барлық халықтарымен бірге олар өздерінің қажырлы, жанқиярлық еңбектерімен Қызыл Армияны қолдап отырды, оның жауды жеңуіне көмектесті.

Қазақстанның еңбекшілері неше алуан қару-жарақ, жабдық, оқ-дәрі жасау, азық-түлік даярлау жұмыстарының бәріне ат салысты. Советтік Қазақстан автоматтар, винтовкалар және басқа соғыс қарулары жасалатын болатты қорытуға көмір мен марганец берді, оқ жасауға қорғасын, тотықпайтын болат жасауға хром, гильза жасауға мыс пен мырыш, артиллерия снарядтарын жасауға сирек кездесетін металдар, сауыт бұзар оқтар жасауға вольфрам, танк жасауға молибден, автомашиналардың резеңке табандарын жасауға каучук, авиация бензинін, жағармай және басқа сондай керек жарақтар беріп отырды. Қазақстан майданмен елімізді астықпен, етпен, маймен, сүтпен, тері-терсекпен, жүнмен және ауыл шаруашылығынан өнетін басқа да шикі заттармен, азық-түлікпен жабдықтап отырды.

Партия адамдарының басшылығымен Балхаштың, Шымкенттің, Лениногордың, Ертістің металшылары, Ащысайдың, Жезқазғанның, Қоңыраттың, Қарағандының кеншілері, Ембінің мұнайшылары, республикамыздың бүкіл өнеркәсібінің қызметкерлері Қызыл Армияның жауды талқандауына көмектесу үшін не керектің бәрін етті.

Республикамыздың еңбекшілері большевиктер партиясының басшылығымен соғыстың қиын жағдайында Советтік Қазақстанның халық шаруашылығын онан әрі өркендетті. Соғыс жылдарында Қазақстанның шаруашылығы онан сайын

тың және экономикалық қуатын одан әрі арттыра беру, нығайту совет халқының ең басты міндеті болып келді және басты міндеті болып қалады.

Бұл міндетті орындау үшін, біріншіден, неміс-фашист жауыздар уақытша басып алған аудандарда олар қиратқан, жойған дүние-мүліктің бәрін қалпына келтіру керек.

Екіншіден, совет халық алдына халық шаруашылығының барлық салаларын темір жол транспортын, ғылым мен мәдениетті одан әрі өркендету міндеті қойылып отыр.

Қазіргі уақытта жасалып жатқан төртінші бес жылдық жоспар еліміздің шаруашылығы мен мәдениетін одан әрі өркендетуді көздеген зор программаны жүзеге асыру жолындағы нақтылы қадамымыз болып табылады.

Сталиндік төртінші бесжылдықты орындау үшін қажырлылықпен, табандылық пен күресу совет халқының міндеті.

Көмір, мұнай, қара металлургия, түсті металлургия өнеркәсібіндегі, жеңіл өнеркәсібіндегі, отын және тамақ өнеркәсібіндегі, республикамыздың өнеркәсібінің барлық басқа салаларындағы еңбекшілер өнімінің саны мен сапасын арттыру, кәсіп орындарының, шахталардың, рудниктердің промыселдердің, темір жолдардың, транспорттың басқа түрлерінің жоспарларын саны жағынан да, сапасы жағынан да толық орындау үшін күресулері керек.

Астық шаруашылығы даласында егіс көлемі арттырылып, суармалы егін шаруашылығы күшейтілуі керек. Бидай егісін, техникалық егістерді көбейту керек.

Колхозшы шаруалар, совхоздар мен МТСтардың жұмысшылары, ауыл шаруашылығының мамандары агротехниканың ең жаңа тәсілдерімен әдістерін қолданып, республикамыздың тұқым өсіру шаруашылығын неғұрлым күшейтулері керек, жерді дұрыс пайдаланып, ауыспалы егіс тәртібін қажырлылықпен меңгерулері керек, тың жерлер мен тыңайтылған жерлерді пайдаланып, жерді тыңайтып жақсы күтулері керек.

Мал шаруашылығы жөнінде республикамыз Сталин жолдас алға қойған міндетті—еліміздің Шығыстағы қуатты және негізгі мал шаруашылығы базасы болу міндетін таяудағы уақыттың ішінде толық орындауы керек.

Қазақстанда астық дайындау жоспарын неғұрлым тез орындау керек. Астық дайындау жоспарын толық және асырып орындаған, жеңіс қорына жоспардан тыс жүздеген мың пұт астық тапсырған Алма

ады, Батыс Қазақстан, Ақтөбе, Гурьев облыстары және ондаған аудандар, мыңдаған колхоздар жұмыстың жақсы үлгісін көрсетті.

Қостанай, Солтүстік Қазақстан, Қызыл орда, Павлодар, Семей, Шығыс Қазақстан облыстары алдында астық дайындау қарқынын мейлінше күшейту, бұл шешуші маңызы бар шаруашылық-саяси міндетті орындау жолына барлық күшті жұмсау міндеті қойылып отыр. Бұл—жоғарыда аталған облыстардың барлық еңбекшілерінің абыроймен атқаратын міндеті.

Бейбіт социалистік құрлыс жағдайында еңбекшілердің мәдени хажетін өтеуге қамқорлық етудің ерекше маңызы бар. Армиядан босатылғандарға, олардың тұрмысын жақсартуға, оларды жұмысқа орналастыруға қамқорлық ету—бұл бүкілхалықтық мемлекеттік міндет.

Қала мен деревня еңбекшілерінің хажетін, жұмысшылардың, колхозшылардың, интеллигенцияның күнбе-күнгі хажетін өтеп отыру—кәсіп орындарымыз бен мекемелеріміздің аса маңызды міндеті.

Отан соғысы жылдарында майданға көмектесу ісінде орасан зор маңызы болған және қазіргі уақытта жеңіс хұрметіне одан сайын кең өріс алған бүкіл халықтық социалистік жарыс—халық шаруашылығы жөніндегі барлық міндеттерді толық және асырып орындау күресінің негізгі жолы болу керек.

Қазақстан еңбекшілері өздерінің мерекесін сайлау алдындағы науқан күндерінде, ССР Одағы Жоғарғы Советінің сайлауына даярлану күндерінде өткізгелі отыр. ССР Одағы Жоғарғы Советінің сайлауын өндіріс майданында жаңа табыстармен қарсы алу—Советтік Қазақстанның барлық еңбекшілерінің ниеті мен тілегі осы.

Бүкіл совет халқы және Қазақстанның барлық еңбекшілері алдына хұрметті зор міндеттер қойылып отыр.

Отанымыздың жауларын — Германия мен Жапонияны жеңіп, оларды сөзсіз тізе бүктірген еліміздің халықтары мен олардың Қызыл Армиясы Совет Мемлекетінің намысын, бостандығын, тәуелсіздігін қорғап қалып, өздерінің отаншылдық міндетін абыроймен орындады.

Бүкіл дүние жүзінде ұзақ уақытқа баянды бейбітшілік орнату үшін біз мемлекетіміздің қуатын үнемі арттыра беруіміз керек, оның экономикалық, соғыс қуатын күшейте беруіміз керек, Ұлы Советтік Отанымыздың одан сайын өсіп өркендеуі үшін, жеңуші халқымыздың бақыты үшін қажырлылықпен аянбай еңбек етуіміз керек.

өнеркәсіпке байланысты болуы, ал өнеркәсіптің мұндай соғысқа қызмет етуі дүние жүзінің басқа еш жерінде кездеспейді.

Әрине, Германияның бүкіл соғыс өнеркәсібі, ол түгіл жартыдан көбі де Рур өлкесіндей емес. Соғыс өнеркәсібінің кейбір жаңа салалары көбінесе Рурдан басқа жерлерде. Бірақ олар Рурдан металл, агрегаттар, әртүрлі бөлшектер, қару-жарақ және оқ-дәрі алып тұратын. Рур қару-жарақ жасайтын негізгі орда және Германияның негізгі соғыс-өнеркәсіп базасы болып келді.

Ал, XIX ғасырдың орта шенінде Рурдың өнеркәсібі жаңа ғана құрыла бастаған еді. Бұған Германияның ол кезде экономика жағынан артта қалғандығы және саяси бытыраңқылығы себеп болды.

XIX ғасырдың екінші жартысында Германияның өнеркәсібі, ең алдымен ауыр өнеркәсібі қауырт күшейді. Оның күшеюіне сол кездегі соғыстар себеп болды. 1847 жылы Крупп алғашқы зеңбірегін құйып шығарды. Ал, 1862 жылдың өзінде-ақ Крупптің қарамағында 2 мың жұмысшы, 1873 жылы 9 мың жұмысшы болды. Бисмарк Данияға, Австрияға және Францияға, қарсы жүргізген үш соғыста Рур өнеркәсібі нелері берген қару-жарақтардың, ең алдымен Крупп зеңбіректерінің зор маңызы болды.

Францияны жеңгеннен кейін немістердің табысқа басы айналды. Бес миллиард соғыс алымының жартыдан көбі соғыс өнеркәсібін күшейтуге жұмсалды. Рур өнеркәсіпті аудандарында үлкен өзгерістер болды. Бұл жерлерге италияның, францияның, польшаның, орыстардың, чехтардың және басқа елдердің жүздеген мың жұмысшылары айдап әкелінді. Өнеркәсіп орындары үсті-үстіне салынып, кеңейтіле берді.

Рур шекараға жақын болғандықтан және мұнда өнеркәсіп орындары өте [illegible] болғандықтан, одақтастардың авиациясы бұл өлкені бомбаның астына алды. Рас, одақтастар әскері Рурды алғанда шабуылдың зардабы ойлағандағыдан кем болғаны анықталды. Рур бассейіні өзінің өндіріс қуатының едәуірін сақтап қалды.

Үш мемлекеттің Берлин конференциясының қарарына сәйкес, дейді лектор, ең алдымен Крупп пен Рейнметаллдың зеңбірек заводтары, Бохум одағының снаряд заводтары және Рурдың басқа ондаған соғыс заводтары жер бетінен құртылуға тиіс. Жарты ғасыр бойына Германияның экономикалық және саяси тұрмысын билеп-төстеп келген және дүние жүзілік екі соғысты даярлауға, бұл соғыстарды бастауға зор көмек көрсеткен Болат тресі, Рейн-Вестфаль көмір синдикаты және басқа монополиялы ұйымдар жойылуға тиіс. Нағыз қылмысшы соғыс өртін тұтандырушы Крупп, Феглер, Флик және басқа Рур шонжарлары сотқа тартылып, қатты жазаға кесілуі керек. Рур өнеркәсібін толығынан бақылауға алу керек, өйткені ол соғысқа қызмет етті және қайтадан соғыс хажетін өтеуге көшірілуі мүмкін.

Германияның соғыс-өнеркәсіп базасы болған Рур бассейінін біржолата жою керек.

Ұлы Октябрь Социалистік революциясының 28 жылдығына арналған демонстрацияны өткізудің жоспары

1945 жылғы 7 ноябрьде Ұлы Октябрь Социалистік революциясының 28 жылдығына арналған жалпы қалалық демонстрация болады.

* * *

Кәсіп орындары мен мекеме бойынша еңбекшілер осы жылғы 7 ноябрьде таңертеңгі 9 сағат 30 минутта демонстрацияға жиналады, мұның үшін өнеркәсіп орындары алғашқы гудок береді.

10 сағат 30 минутта аудандық колонналардағы кәсіп орындары мен мекемелер колонналарының жиналуын қабарлайтын екінші гудок беріледі.

Аудандық колонналар мына орындарға жиналады:

а) әскери бөлімдердің колонналары Ленин көшесінен бастап, Қызыл ту көшесінің бойына жиналады;

б) өндіріс ауданының колоннасы Сталин көшесіне дейін (әскери бөлімдерден соң) Қызыл ту көшесінің бойына жиналады.

в) Темір жол ауданының колоннасы өндіріс ауданының колоннасынан соң Сталин көшесінің бойына жиналады;

г) Орталық ауданның колоннасы Ленин көшесінен Партизан көшесіне қарай Киров көшесінің бойына жиналады.

Ескерту: семья мүшелері өздерінің туыстары жұмыс істейтін өнеркәсіп орындарының және мекемелердің колоннасымен бірге болады.

11 сағатта барлық колонналар Ленин көшесі бойымен мына тәртіппен Октябрь алаңына қарай жүреді:

1-колонна—әскери бөлімдердің колоннасы;

2-колонна—Өндіріс ауданының колоннасы;

3-колонна—Темір жол ауданының колоннасы;

4-колонна—Орталық ауданның колоннасы;

12 сағатта Октябрь алаңына қарай бару тоқталып, жалпы қалалық жиын басталады.

Автомашиналар арнаулы рұхсат бойынша жүргізіледі.

* * *

Октябрь алаңында колонналардың орналасуын қалалық соғыс комиссары подполковник Антипов басқарады.

* * *

Аудандық колонналардың қозғалысы және бүкіл демонстрацияның өткізілуі кезінде тәртіпті байқау облыстық милиция Басқармасының бастығы капитан Ткачевка тапсырылады.

ҚАЛАЛЫҚ КОМИССИЯ.

Жауапты редактордың орынбасары
Ғ. МҰХАМЕДЖАНОВ.

Редакцияның адресі: КССР Петропавл қаласы. Полиграфия Петренев көшесі 88. және издательство басқармасының баспаханасы.

УШ 02407.